

Blok tematyczny: Poznajemy bliżej Polskę.

Temat dnia: Zakopane. Górale i ich kultura.

Cele lekcji: Zainspirować do obserwowania map. Zapoznać z kluczowymi elementami mapy Polski. Uwrażliwić na urodę kraju, którego języka się uczymy. Zgromadzić i utrwalić nowe słownictwo. Kształcić świadomość poprawnej wymowy.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: Tekst wiersza dla wszystkich uczniów, rozsypanka wyrazowa, filmy wskazane w aneksie, mapa.

Zapis w dzienniku: Powitanie. Film o kulturze polskich górali. Porównujemy strój polskich i huculskich górali. Rozmowa o stolicy polskich Tatr - Zakopanem. Mapa. Rodzina wyrazów wokół słowa: góra. Zapis słownictwa metodą ortograficzną w rozsypance wyrazowej. Dialogujemy - zabawa z piłką. Tańce górali - zbójnicki. Film. Pisanie z pamięci. Kształcenie techniki czytania sylabowego. Wiersz o ***Oscypkach Smoka Wojcieszka***.

Przebieg:

1. Powitanie. Witam wszystkich miłośników gór.

2. N. umieszcza wyrazistą mapę Europy na tablicy, natomiast dzieci otrzymują graficzną wersję mapy Polski do wklejenia do zeszytu. Rymowanka o Polsce. Polskie nazwy geograficzne: Polska, Karpaty, Bałtyk, Bug, Odra, Warszawa, Kraków, Tatry, Mazury. Rozmieszczamy na mapie najśłynniejsze miejsca polskiego krajobrazu. Ćwiczenie ortograficzne: **morze, rzeka**. Utrwalenie słownictwa związanego z geografiami Polski. Praca w grupach - układanie rozsypanki z polskimi nazwami geograficznymi. Ćwiczenia wymowy poszczególnych nazw - zabawa z piłką. Nauka czytania.

Przebieg:

1. Powitanie.

Dzień dobry wszystkim, którzy chcą dowiedzieć się czegoś ciekawego o życiu i kulturze górali w Polsce.

2. N. pokazuje film (patrz aneks). Zwraca uwagę na charakterystyczne elementy góralskich strojów. Dzieci mogą porównać je do elementów folkloru ukraińskiego.

3. Mapa Polski: Gdzie mieszkają górale? Górale mieszkają w górach. N. wskazuje na powiązania rodziny wyrazów.

4. Rozmawiamy o stolicy polskich Tatr. N. może wykorzystać fragmenty legendy zawartej w aneksie.

5. Rodzina wyrazów wokół słowa góral. Dzieci otrzymują rozsypankę wyrazową i próbują rozpoznać znaczenia wyrazów należących do tej samej rodziny poprzez połączenie ich w pary z występującymi w rozsypance innymi wyrazami lub wyrażeniami. Gotowa, ułożona rozsypanka powinna wyglądać jak poniżej zapisano:

Przestrzegamy zapisu orograficznego. Nie podkreślamy, ale wymieniamy długopis podczas pisania. W ten sposób pisownia lepiej się utrwała.

6. "Zbójnicki" - góralski taniec. Oglądamy film.

Góral	mieszkaniec gór
Góralka	mieszkanka gór
Góralski	kapelusz
Górski	klimat
Góra	szczyt
górką	mała góra
górzysty	krajobraz

7. Dialogujemy. Ćwiczenia w kręgu. Dzieci rzucają do siebie piłkę. Ten kto pyta, rzuca, ten kto łapie, odpowiada. W zabawie uczestniczy N.

Gdzie mieszkają górale? Górale mieszkają w górach?

Jakie stroje noszą górale? Górale noszą góralskie stroje.

Jak nazywa się stolica polskich Tatr? Stolica polskich Tatr nazywa się Zakopane.

Jak nazywa się taniec polskich górali? Taniec polskich górali nazywa się "zbójnicki".

8. Pisanie z pamięci. N, pisze na tablicy zdanie metodą ortograficzną. Zadaniem dzieci jest dokładnie przyjrzeć się pisowni poszczególnych wyrazów. Potem N. ściera z tablicy zdanie i dyktuje je dzieciom do zeszytu.

W Zakopanem panuje górski klimat. Mieszkają tam górale, którzy tańczą "zbójnickiego".

9. Kształcenie techniki czytania sylabowego. Wierszyk w aneksie. Najpierw czyta N. wyraźnie i powoli. Zadaniem dzieci jest uważnie słuchać i śledzić tekst. Potem czytają wybrane dzieci z podziałem na zwrotki.

9. Niezbędne objaśnienia występującego w wierszyku słownictwa.

Zadanie domowe:

Dokończ zdania, wykorzystaj podane wyrazy. Nie musisz wykorzystywać wszystkich:

Wyrazy do wykorzystania: Tatry, góry, mieszkaniec gór, droga, ścieżka, dolina.

Zakopane to miasto w (Tatrach).

Góral to..... (mieszkaniec gór)

Szedł góral górką..... (drogą, ścieżką, doliną).

Oscypek to góralski..... (ser).

Naucz się mówić na pamięć fragment wiersza o **Oscypkach Smoka Wojcieszka**.

N. może podzielić wiersz między dzieci, tak, aby potem kilkoro z nich stanęło na środku klasy i wspólnie powiedzieli cały utwór. Jeśli klasa jest liczna, można stworzyć takie dwa recytujące zespoły.

Przynieś na następną lekcję swoją ulubioną książkę.

Aneks dla N.

link pokazujący charakterystyczny taniec góralski:

<https://www.youtube.com/watch?v=eLuTzTYoeyY>

Link z filmem : <https://www.youtube.com/watch?v=NTRngg0sZ4c>

Materiały uzupełniające dla N. :

<http://www.goralmarathon.com/pl/informacja/historia/polska/272-goralszczyzna-polska>

Legenda o powstaniu Zakopanego:

Przed wiekami pod Tatrami rozciągała się gęsta puszcza. Najbliższe ludzkie osiedla były w dolinie rzek Białego i Czarnego Dunajca. W głąb puszczy zapuszczali się tylko myśliwi, bo zwierząt i ryb było mnóstwo.

Górale jedynie patrzyli na szczyty gór. Jeden gazda z Szaflar, a wołali go Piotr, był ogromnie ciekaw, jak tam jest pod Tatrami?

Postanowił osiedlić się pod Tatrami. W swoją wyprawę zabrał tylko trochę jedzenia i ciupagę. Po długim marszu Piotr dotarł na małą, leśną polanę przy potoku.

- Jest tu pięknie - tu zostanę, pomyślał Piotr.

Następnego dnia Piotr zabrał się ostro do pracy. Rąbał las, suszył drzewo, a gałęzie i pnie palił, by ziemia była żyzniejsza. Gdy zgromadził odpowiednią ilość drzewa zbudował szałas, w którym zamieszkał. Na pozyskanej ziemi przez wyrąb drzewa uprawiał ziemniaki, owies, warzywa. Po pracy chodził na polowanie, łowił ryby w górskich potokach. Był szczęśliwym człowiekiem.

Polanę, na której gazdował Piotr, ludzie z okolicznych wiosek nazywali "Kopana", a Piotra okrzyknięto Gąsienicą, a to z powodu pasiastego odzienia, w którym chodził. Później ludzie mówili, że Gąsienica siedzi na "Za kopane", czyli jakby za kopaniem, czyli za tym, co wykopał. A z czasem przyjęła się nazwa Zakopane dla całej osady. z czasem kolejni synowie Piotra, bo ożenił się z piękną Kasią, zakładali swoje gospodarstwa. Wszyscy nazywali się Gąsienicami. Do nazwisk dodawali tylko przydomki, aby się nie mylić. Do dziś nazwisko Gąsienica jest bardzo popularne w Zakopanem.

- Jak Ci się gazduje? - spytał młodszego brata.

- Dobrze, mam swój szałas, małą gazdówkę, poluję na zwierzęta, łowię ryby. Jest tu pięknie! Tu już zostanę! - odpowiedział Piotr.

- Baby nie masz - powiedział Jędrak.

- A skąd ja tu babę znajdę? - spytał Piotr.

- W naszej wsi jest piękna dziewczka o imieniu Kasia, może wziąłbyś ją za żonę?

Piotr z Jędrkiem poszli do wsi. Kasia okazała się śliczną dziewczyną, a i Piotr spodobał się Kasi. Rodzice ich pobłogosławili i wyprawili wesele. Młodzi zamieszkali w szałasie u Jędrka w Zakopanem. Po dwóch latach przyszedł na świat syn Szymon, później urodził się Paweł i córki Marysia i Hania. Synowie Szymon i Paweł byli myśliwymi i budorczami. Córki pomagały w domu.

Wierszyk do nauki sylabowego czytania:

Rafał Lasota:

Oscypki Smoka Wojcieszka

Na **południu** Polski
Po**śród** gór **schowane**
Leży **urokliwe**

Miasto Zakopane

Latem tam i zimą
Z każdej strony kraju
By Tatry podziwiać
Turyści zjeżdżają

Gdy miasteczko zwiedzisz
Pójdiesz na Krupówki
Górką panoramę
Poznasz z Gubałówki

To pamiętaj jeszcze
Że mieszka tu znany
Smok gazda Wojcieszek
Co pasie barany

Wypuszcza swe stada
Wojcieszek na hali
Siada na kamieniu
I fajeczkę pali

A wieczorem mleko
Owieczek pozbiera
I wyrabia z żoną
Gomułeczki sera

A jaki to serek
Z mleka jest owieczki?
Wojcieszek szykuje
Górskie oscypeczki.